

KOIRANKASVATUS TÄNÄÄN - KENNELLIITON KURSSIN SATOA 1.

Kennelliitto lanseerasi vuonna 2015 uuden Koirankasvatus tänään -kurssin. Kyseessä on Kennelliiton jalostusstrategiaan pohjautuva kurssi, jossa kasvattajat voivat päivittää tietojaan ajankohtaisista jalostukseen ja kasvatukseen liittyvistä asioista. Kennelliitto haluaa tarjota kasvattajille foorumin, jossa voi vaihtaa kokemuksia ja ajatuksia muiden kasvattajien kanssa sekä esittää kysymyksiä eri osa-alueiden asiantuntijoille. Kurssit järjestetään yhteistyössä Suomen Koirankasvattajat ry:n (SuKoKa) kanssa.

Kaikki luennoitsijat, lukuun ottamatta Kennelliiton jalostusagronomi Katariina Mäki, ovat erityisosaamisensa lisäksi myös koirankasvattajia.

Vältä sopimusten sudenkuopat - varatuomari Marja Blomqvist, SKL ja SuKoKa, kennel Zuketin

Kasvattajaa koskevat lainsäädännön lisäksi Kennelliiton säännöt (jos on Kennelliiton jäsen), kuten koiranomistajan- ja haltijan perussääntö, kasvattajasitoumus, koirarekisteriohje (huom. tarkistettava vuosittain!) sekä PEVISA ja muut rotukohtaiset ohjeet. Vaikka kasvattaja ei olisikaan Kennelliiton jäsen, voidaan häntä rangaista noiden sääntöjen rikkomisesta esim. kilpailu- tai näyttelykielloilla.

Ns. hyvän kenneltävän ajatellaan koskevan kaikkia kasvattajia. Ei ole kuitenkaan kirjoitettu auki, mitä se täsmälleen tarkoittaa, mutta periaatteessa se sisältää sen, että ketään ei huijata, noudatetaan koirankasvatusta koskevia lakeja ja asetuksia sekä ohjeita ja toimitaan ns. hyvän tavan mukaisesti.

Koiranpitoa ja -kasvatusta koskeva lainsäädäntö pitää sisällään eläinsuojelulain- ja asetuksen sekä siihen liittyvän lainsäädännön (esim. valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta), järjestyslain, metsästyslain, terveydensuojelulain, kuntalain ja rikoslain. Koirankasvatusta koskee kuluttajansuojalaki, kauppalaki, vahingonkorvauslaki sekä verolainsäädäntö. Lisäksi kunnallisissa järjestyssäännöissä saattaa olla lisämääräyksiä. Ajantasainen lainsäädäntö löytyy osoitteesta finlex.fi ja siellä kannattaa käydä!

Kennelliitolla on koirankasvatusta koskevia sopimuksia, kuten koiranomistajan- ja haltijan perussääntö, kasvattajasitoumus, sopimus koiran kaupasta, sopimus nartun sijoittamisesta, sopimus uroksen sijoittamisesta, osamaksusopimus, sopimus koiran astutuksesta ja nartun jalostusoikeiden väliaikainen luovutussopimus.

Kennelliitto on juuri nyt uusimassa kaikki sopimuslomakkeet, ja niiden on tarkoitus olla käytettävissä heti alkuvuodesta 2016. Mukaan on tulossa uutena nartun sijoitussopimukseen liittyvä leasing-sopimus.

Kannattaa muistaa, että koira on oikeudellisesti IRTAIN ESINE.

Suomessa on sopimusvapaus, mutta silti ei saa tehdä lain vastaisia tai kohtuuttomia sopimuksia. Suullinen sopimus on pätevä. Jos sopimuksissa tulee tulkintaerimielisyyksiä, on asioita viranomaisteitse käsiteltäessä heikommalla osapuolella suoja.

Muilta osin luento käsitteli pitkälti nimenomaan koirankasvatukseen ja koiran kauppaan liittyviä

erilaisia tapauksia. Kuluttajariitalautakunta saattaa joskus tulla myös kasvattajan avuksi kinkkisissä tilanteissa, joten siihen voi myös kasvattaja aika matalalla kynnyksellä tarpeen mukaan turvautua.

Yksi tapaus, jota käyntiin yksityiskohtaisemmin läpi, löytyy netistä esim. googlettamalla "kuluttajariitalautakunta Diaarinumero: 2295/36/11". Se koskee korvausasiaa koiran sairastuttua vakavaan perinnölliseen sairauteen, jota varten on olemassa geenitesti.

Kesyä verokarhu - varatuomari Marja Blomqvist

Tällä luennolla käsiteltiin sekä ns. pikkukasvattajan, harrastelijan verotusta että arvonlisäverovelvollisten kasvattajien verotusta. Erityisesti kannattaa selvittää, milloin kasvattaminen on eri lainsäädäntöjen määritelmien mukaan elinkeinotoimintaa: eläinsuojelulaissa, kuluttajansuojalaissa ja verolaissa on hieman toisistaan poikkeavat määritelmät ja siitä aiheutuvat velvollisuudet. Maataloustulolähteitä koskee oma lainsäädäntönsä. Hyödyllisiä linkkejä ovat esim. www.vero.fi ja www.yrityssuomi.fi.

Kasvattajan kannattaa muistaa, että kaikki tulot ovat pääsääntöisesti veronalaisia tuloja. Siihen kuuluvat myös vaihtokaupan perusteella syntyvät tulot ja koiran sijoituksen vakuusmaksut. Kaikki tulojen hankkimisesta johtuvat menot ovat puolestaan pääsääntöisesti vähennyskelpoisia, mutta koirien ns. elantomenot eivät sitä ole. Harrastelijakasvattajalla on aika paljon oikeuksia vähentää kuluja, kunhan muistaa pitää tositteet tallella. Harrastelijakasvattajakin on muistiinpanovelvollinen! Kuitit pitää säilyttää 7 vuotta ja silloin, kun pentuja on, kannattaa myös laatia vuosittain tuloslaskelma. Sen perusteella verottajan on huomattavasti helpompi päättää, onko verotettavaa tuloa syntynyt, kuin epämääräisten muistikuvien tai "kenkälaatikosta" löytyvien tositteiden perusteella. Tuloslaskelma liitetään veroehdotuksen tarkennuksen mukaan, jos pentujen teettämisestä on lopulta syntynyt tuloja. Jos tulos on selvästi tappiollinen, ei tuloslaskelmaa tarvitse ilmoittaa, mutta jos se on siinä "kiikunkaakun", kannattaa tehdä huolellinen tuloslaskelma ja palauttaa se veroehdotuksen mukana. Tässä kohtaa on syytä miettiä kaikki tulojen hankkimisesta aiheutuneet kustannukset ja liittää ne mukaan, vaikka olisinkin hieman epävarma, sillä paikallinen verotoimisto kuitenkin tekee lopullisen päätöksen siitä, mikä on verotuksessa hyväksyttävää ja mikä ei. Yksityishenkilöllä maksun saantiajankohta määrää sen, minkä vuoden verotettavaa tuloa se on.

Vähennyskelpoisia ovat mm. emän ja pentujen ruokakulut, UÄ- ja röntgentutkimukset sekä mahdolliset operaatiot ym. eläinlääkärikulut, näytteidenotot, rekisteröinti- ja astutusmaksut, pentupaketit tarvikkeineen, atk- ja toimistotarvikkeet soveltuvin osin sekä tarjoilut pentuja katsomaan tuleville. Pentueesta voi tehdä työhuonevähennyksen, koska ne välttämättä vaativat vähintäänkin yhden huoneen taloudesta ainakin kahdeksi kuukaudeksi. Lisäksi puolet talouden ADSL-yhteyden hinnasta voi esittää vähennyksiin, koska käytännössä pentujen myynti vaatii nykyisin internetyhteyttä ja kenties kotosivujakin. Astutusmatkoista voi esittää vähennettäviksi niin kilometrikorvauksia kuin päivärahajakin, etenkin jos ne ovat pitkät ja varsinkin, jos suuntautuvat ulkomaille. Samoin jäsenmaksut, kurssimaksut ja kasvatusaiheeseen liittyvä kirjallisuus ovat vähennyskelpoisia. Samoin tietenkin näyttelymatkat ja näyttelymaksut, ja niiden määrää voi perustella verotuksessa esim. pentujen markkinointiin tai oman kennelin mainostamiseen liittyvinä kuluina. Pyykinpesukustannuksiin saa vinkkejä Työtehoseuran sivuilta ja kasvaneista puhelinkuluista voi tehdä vähennyksiä esim. vertaamalla niitä kolmeen sellaiseen kuukauteen, jolloin pentuja ei ole ollut.

Luento löytyy pääpiirteissään netistä Saksanpaimenkoiraliitto ry:n asiakirjoista google-haulla "Kasvatustoiminnan verotus ja talous - Marja Blomqvist "

Vahinko kävi - mitä teen? - Eläinlääkäri Marja Kosonen, ulkomuototuomari, Kennel Kokkokallion

Jokaisen Kennelliittoon kuuluvan kannattaa perehtyä Kennelliiton sääntöihin ja siihen, mitä ne jäseniltä edellyttävät. Kaikki Kennelliiton jäsenmaksun maksaneet eivät välttämättä huomaa olevansa myös tämän suuren yhdistyksen jäseniä, kun ovat esimerkiksi liittyneet vain saadaksesen Koiramme-lehden. Erityisesti kasvattajaa koskevat kaikki Kennelliiton säännöt ja ohjeet.

Kenelle tahansa voi sattua vahinko, joka useimmiten johtuu joko tietämättömyydestä, unohduksesta tai ymmärtämättömyydestä. Kennelliitolla on paljon sääntöjä ja ohjeita, joiden tarkoitus on taata koirien hyvinvointi. Ongelmia syntyy yleensä siinä vaiheessa, kun kasvattaja ei tiedä, mitä hänen pitäisi tehdä.

Normaali pentueen rekisteröinti:

- Kasvattaja asuu Suomessa tai on kirjoilla Suomessa.
- Pentueen vanhemmat ovat tiedossa.
- Uroksen omistajat ovat hyväksyneet pentueen/allekirjoittaneet astutustodistuksen.
- Pentueen vanhemmat sekä pennut ovat tunnistusmerkittyjä.
- Vanhemmat täyttävät astutushetkellä rodun voimassa olevat PEVISA-ehdot.
- Pentueen isällä on kivistodistus.
- Kaikki pennut rekisteröidään samaan aikaan ja neljän kuukauden kuluessa syntymästä.
- Nartulla on ennestään enintään neljä pentuetta.
- Narttu on astutushetkellä alle 8-vuotias.

Jos tapahtuu vahinkoastuminen, on syytä miettiä tarkkaan, halutaanko pennut vai ei. Tiineyden keskeytys on nykyisin hyvä ja turvallinen vaihtoehto: nartulle annetaan ns. aborttipistos kahtena peräkkäisenä päivänä juoksujen päättymisen jälkeen. Pistoksen voi antaa vielä 6 vk:n jälkeen tiinehtymisestäkin, esim. UÄ-kuvan jälkeen, mutta se ei ole kovin suositeltavaa. Kun narttu abortoi, se ei osaa kaivata pentujaan.

Kaikki nartun pentueet, myös sekarotuiset, täytyy ilmoittaa kennelliiton kasvattajatoimikunnalle. Myös kuolleena syntyneet pennut ilmoitetaan rekisteröinnin yhteydessä: 54. tiineysvuorokautta pidetään rajana siihen, milloin on kyse abortoinnista, milloin synnyttämisestä, ts. ennen 54. vrk abortoituja pentuja ei katsota pentueeksi.

Jos näkee syytä siihen, että pitää tehdä Kennelliitolle ilmoitus joko omasta toiminnasta (lähinnä vahingosta) tai toisen toiminnasta, pitää aina kertoa mitä on tapahtunut, miten ja milloin, kaikki asiaan liittyvät seikat sekä liittää mukaan kaikki asiaan liittyvät dokumentit.

Kokeneen kasvattajan puheenvuoro - Tuula Plathan, Sukoka, kennel Karamain

"40 vuotta suomalaista koirankasvatusta: kasvattajan kokemuksia ja näkemyksiä"

Tuula Plathan, on ulkomuototuomari ja tunnettu tiiberinterriereiden ja tiibetinspanieleiden kasvattaja, jolla nykyisin kasvatettavana rotuna on myös bourbonnais'n seisoja. Hän piti erittäin eläväisen ja mielenkiintoisan luennon koirankasvatuksen moninaisesta tapahtumakirjosta. Esitystä oli todella nautinnollista ja viehättävää seurata. Samalla, kun Tuula kertoi selvästikin itselleen läheisimmästä rodusta eli tiibetinterrieristä, oli häntä kuunnellessa helppo ja antoisa peilata asioita omaan rotuumme eli cotoneihin. Seuraavassa joitain lainauksia Tuulan ajatuksista:

Ensimmäisen nartun valinnan tulisi perustua tietoon ja taitoon, ei sattumaan. Kantanartun tulee olla tyypiltään erinomainen, luonteeltaan moitteeton, tervrakenteinen, luusto- ja geenitutkittu sekä hyväsuokuinen. Ensimmäisen pentueen suunnitteluun tulisi valjastaa kaikki mahdolliset apuvoimat: kantanartun kasvattaja, rotujärjestön jalostustoimikunta, kokeneita kasvattajia kannattaa kuulla ja kartuttaa tietojaan alan kirjallisuuden avulla. Ensimmäinen pentue/pentueet onnistuvat parhaiten yhteistyössä rodun asiantuntijoiden kanssa.

Kun kasvatustyö on päässyt alkuun ja perusasiat opittu, on aika alkaa syventää omaa roduntuntemustaan ja viedä se uudelle tasolle. Kasvattajan tulee olla rotunsa asiantuntija, jonka

- tulee tuntea tarkoin kasvattamansa rodun alkuperä, evolutiivinen kehitys, historia ja käyttötarkoitus
- ulkomuoto: rakenteellistoiminnallinen tyyppi erityispiirteineen sekä anatomian perusteet
- lisääntyminen, pentujen optimaalinen ruokinta ja hoito, kasvatusta ja sosiaalistaminen, rodunomaisten erityisominaisuuksien tunnistaminen, rodun perinnöllisten vikojen ja sairauksien tunteminen sekä niiden ehkäiseminen
- rodun populaation tunteminen niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Koiran pidolle ja kasvatukselle on oltava soveltuvat olosuhteet – kyseenalaistakaa rotunne koiranpidon perinne ja käytänteet! Tarvittaessa muuttakaa niitä!

- Kasvattajan rotu omine erityispiirteineen ja tarpeineen asettaa vaatimukset elinympäristölle ja asumismuodolle.
- Koirien lukumäärä tulee pitää kurissa, jotta turvataan koirien hyvinvointi ja omistajan/perheen jaksaminen. Pitkäkestoinen kuormitus aiheuttaa stressiä ja johtaa kyynistymiseen!
- Suomen Kennelliiton luoma sijoitus sopimus on vuosikymmenien kokemusperäisen kehittelyn tulos ja kasvattajan oiva apu pitkäjänteisen jalostusohjelman toteuttamisessa, jossa kodin koiramäärä voidaan pitää kohtuullisena ja rajalliset hoivaresurssit oikein kohdennettuina.
- Kasvattajan tulee käyttää Kennelliiton voimassa olevia sopimuksia ja kunnioittaa niiden kirjainta.

Koiran hyvinvoinnin edellytys ja oikeus on saada toteuttaa lajinsa mukaista viettitoimintaa ja käyttäytymistä ohjatusti sallituissa rajoissa.

Koiran käyttötarkoitus ja rodunomainen käyttäytyminen olivat asioita, joista Tuula puhui paljon ja havainnollistavin, erittäin mieliinpainuvin esimerkein. Esimerkkinä oli tiibetinterrieri. Se on paimenkoira, joka alun perin toimi myös vaeltavien kauppiaiden vahtikoirona heidän matkoillaan Kiinaan. Sen energisyys ja innokkuus tekevät siitä hyvän vahtikoiron. Luonteeltaan se on vilkas, hyväluonteinen, uskollinen, miellyttävä seurakoira. Seurallinen, valpas, älykäs ja rohkea; ei terävä eikä tappelunhaluinen. Pidättyväinen vieraita kohtaan.

Tiibetinterrierin kehon muoto on neliskulmainen, jotta se pystyy kiipeilemään paimennustehtävissä jyrkkäpiirteisessä, karussa vuoristossa. Samasta syystä se on takakorkea ja rakenteeltaan vankka. Sen turkki on kohtuullisen paksu ja pitkä sekä kaksikerroksinen. Sen silmät ovat edessä suhteessa kalloon, jotta sillä on hyvä tarkkuusnäkö. Korvat ovat riippuvat, eivät liian päänmyötäiset, V:n muotoiset, eivät liian suuret, suhteellisen korkealle kallon sivuille kiinnittyneet ja runsaskarvaiset - ne eivät saa paleltua pakkasessa! Päässä on runsas, pitkä karvapeite, joka kaartuu eteenpäin, mutta ei peitä silmiä eikä haittaa koiran näkökykyä. Alaleuka on hyvin kehittynyt ja siinä on pieni, mutta ei liiallinen parta. Määrätietoinen ilme.

Tiibetinterrierin liikkeet ovat sulavat ja vaivattomat, hyvä askelpituus ja voimakas takaraajan työntö. Takaraajat eivät käynnissä eivätkä ravissa astu sisä- eikä ulkopuolelta eturaajojen ohi. Karvapeite on kaksinkertainen, pohjavilla on hienoa ja villavaa. Peitinkarva on runsasta ja hienoa, mutta ei silkkimäistä eikä villavaa. Se on pitkää ja joko suoraa tai laineikasta, mutta ei kiharaa. Kaikki tämä on tarkoituksen mukaista sen vuoksi, että koira pärjää paimennustehtävissä vuoristossa hyvin vaihtelevien sääolojen armoilla!

Miten saan irti kaiken Kennelliiton sähköisistä palveluista?

Varsinainen luennoitsija oli sairastunut, joten saimme vain pikku katsauksen asiaan kahden varahenkilön turvin. Varsinaisesti ei ilmennyt mitään uutta Omakoira-palvelun käyttöön, mutta muutama asia tuli ilmi, jotka kannattaa tässä mainita:

Kun ilmoitetaan kuolinsyytilastoihin koiran kuolemasta, pitäisi kuolinaika ilmoittaa ainakin suurin piirtein oikein (edes tarkkuudella vuosi), koska se vaikuttaa tilastojen keski-ikään.

Sukukatokertoimessa on ideaali 1. Jos jollakin kasvattajalla alkaa sukukatokerroin laskea, on se merkki siitä, että hänellä sukuja alkaa kadota.

Omakoirassa, jos haluaa kennelnimensä näkyviin esim. pentuvälityksessä, pitää lisätä kennelnimi erikseen valikossa "Koirat".

Koiranetissä, jos haluaa tilastoja muiltakin vuosilta kuin vakiona ilmoitetuilta, voi osoitepalkissa näkyvän osoitteen loppuun vaihtaa halutun vuosiluvun ja uusi sivua aukeaa. Esim. pentueet vuodelta 2005 saa näkyviin kirjoittamalla osoitekenttään

<http://jalostus.kennelliitto.fi/frmPentueet.aspx?R=283&A=2015> sijasta

<http://jalostus.kennelliitto.fi/frmPentueet.aspx?R=283&A=2005>